HARI : TARIKH :

SILA SALIN NOTA DI BAWAH DI DALAM BUKU NOTA

5.2 Perluasan Kuasa Dinasti Brooke Di Sarawak

- Kekayaan Sarawak dengan pelbagai hasil bumi terutamanya sagu, antimoni dan emas menarik minat James Brooke menguasai Sarawak.
- Beliau menggunakan pelbagai strategi yang akhirnya membawa kepada penguasaan dan pengukuhan kedudukannya di Sarawak

Sarawak Ketika Kehadiran James Brooke

- Kawasan Sungai Sarawak merupakan kawasan ekonomi
- Masyarakat Melayu tertumpu di Lidah Tanah yang menjadi pusat perdagangan dan pentadbiran disebabkan tempatnya yang strategik kerana mampu kawal perdagangan sungai dan kawasan pedalaman
- Sultan Brunei menghantar Pengiran Indera Mahkota untuk kuasai ekonomi
- Terdapat beberapa individu yang terbabit dalam percaturan politik dan pemerintahan Sarawak sebelum penguasaan James Brooke :

1) Sultan Brunei (Sultan Omar Ali Saifuddin II)

- Sultan Brunei berhasrat mengawal kegiatan perdagangan di Sarawak
- Baginda menghantar Pengiran Indera Mahkota yang kemudianya mendirikan pusat pentadbirannya di Kucing
- Baginda ditentang oleh Datu Patinggi Ali kerana mengenakan cukai yang tinggi dan kerahan tenaga

2) Pengiran Raja Muda Hashim

- Dihantar oleh Sultan Brunei ke Sarawak untuk menyelesaikan masalah penentangan di Sarawak
- Berusaha memujuk Datu Patinggi Ali tetapi gagal
- Akhirnya beliau meminta bantuan James Brooke

3) James Brooke

- Seorang pengembara (Kapal Royalist) dan mencari peluang mendapatkan Sarawak
- Disokong oleh British dengan bantuan tentera laut
- Menerima pelawaan Pengiran Raja Muda Hashim untuk menyelesaikan masalah penentangan di Sarawak dengan syarat serahkan Sarawak kepadanya

4) Datu' Patinggi Ali

- Merupakan pembesar tempatan yang menentang tindakan-tindakan wakil Sultan Brunei yang menjejaskan kehidupan masyarakat Sarawak
- Bersetuju berunding dengan James Brooke dan menamatkan penentangan

LIVEWORKSHEETS

James Brooke Mendapat Kuasa Pemerintahan

- James Brooke menggunakan empat strategi dalam usaha mencapai matlamatnya.

James Brooke mendapatkan kuasa pentadbiran melalui empat strategi			
Rundingan	Ugutan	Perjanjian	Ketenteraan
▪ Dengan Pengiran Raja Muda Hashim ▪ Diminta selesaikan penentangan ▪ Ditawarkan Sarawak sebanyak dua kali ▪ Menerima tawaran	▪ Mengugut Pengiran Raja Muda Hashim untuk menyerang Kucing kerana berdolak dalih untuk menyerahkan Sarawak ▪ Tindakan ini menyebabkan Pengiran Raja Muda Hashim bersetuju menyerahkan Sarawak ▪ Mengugut Sultan Brunei; Sultan Omar Ali Saifuddin, apabila beliau hadir diiringi angkatan tentera British ▪ Sultan mengesahkan penyerahan Sarawak	▪ Perjanjian 1841 ➢ Antara James Brooke dengan Pengiran Raja Muda Hashim ➢ JB memerintah Sarawak dan menguasai hasil ➢ Menghormati dan memelihara undang2 serta adat istiadat Melayu ▪ Perjanjian 1842 ➢ Dengan Sultan Brunei ➢ Sultan Brunei serahkan kawasan Tanjung Datu ke Sungai Samarahan ➢ Serah semua pendapatan Sarawak ➢ JB bayar ufti 2500 dolar Spanyol ➢ Tidak boleh campurtangan dalam agama dan adat tempatan ➢ Tidak boleh pindah milik tanpa kebenaran Sultan ➢ Sultan Brunei iktiraf JB sebagai Raja Putih Sarawak	▪ Bantuan tentera laut British dan kapal HMS Dido ▪ Digunakan memerangi ancaman lanun yang mengganggu perdagangan dan ketenteraman Sarawak

LIVEWORKSHEETS

Pengukuhan Kuasa James Brooke

Pengukuhan Kuasa James Brooke	
Kekuatan Tentara	▪ JB memperolehi bantuan dan sokongan daripada tentera laut British ▪ HMS Dido menghancurkan kubu kuat Iban di Sg Saribas dan Sg Skrang
Menentang Kebangkitan Orang Tempatan	▪ JB menganggap kebangkitan orang tempatan sebagai lanun ▪ Isu ini menjadi alasan tindakan meluaskan kuasa di kawasan orang Iban sebagai tindakan sah dan mendapat sokongan British
Memperolehi Sokongan Sebahagian Masyarakat Tempatan	▪ JB berjaya memperolehi sokongan daripada sebahagian orang tempatan termasuklah sebahagian orang Melayu dan Iban
Mengambil Kesempatan daripada Pertelingkahan yang Wujud dalam Masyarakat Tempatan	▪ Di Mukah JB menyokong Pengiran Matusin yang berkonflik dengan Pengiran Ersat kerana lebih dihormati oleh penduduk tempatan ▪ JB menyokong Pengiran Matusin hingga membolehkan JB memecahkan kekuatan masyarakat tempatan di Mukah
Menghapuskan Tokoh Tempatan yang Menentang Kedudukannya	▪ JB berjaya menyingkirkan tokoh tempatan yang menentangnya ▪ Sharif Masahor dituduh terlibat dalam pakatan menyingkir JB dibuang ke Singapura ▪ Datu Patting Abang Abdul Ghafur bin Abang Qahar dibuang ke Melaka
Memperkukuhkan Pertahanan Sarawak	▪ Benteng dan kubu dilengkapi dengan meriam ▪ Kubu di Sg Skarang dibina bagi memerhati pergerakkan kaum Iban ▪ Renjer Sarawak ditubuhkan bagi mengawasi keamanan dan pertahanan
Sokongan Kewangan	▪ Memperolehi sokongan kewangan daripada pemodal Eropah terutama Baroness Angela Burdett-Counts

Kronologi Peluasan Kuasa Dinasti Brooke

1. Tahun 1841
   - James Brooke (JB) memperolehi Kuching, kemudian kawasan dari Tanjung Datu ke Sungai Samarahan
   - Sejak 1840-an JB berjaya menguasai Batang Lupar dan Sungai Saribas
2. Tahun 1853
   - JB berjaya menumpaskan penentangan orang Iban di Saribas dan Batang Lupas dengan alasan menghapuskan lanun
   - JB perolehi Sadong, Batang Lupar, Saribas dan Kalaka sebagai balasan, separuh hasil pendapatan wilayah ini diserahkan kepada Sultan Abdul Mumin
3. Tahun 1861
   - Sultan Abdul Mumin menyerahkan Sungai Rajang kepada JB dengan bayaran 4500 Dolar Sepanyol setahun kerana membantu menghapuskan kebangkitan orang tempatan termasuk Oya, Mukah, Tatau dan Bintulu

LIVEWORKSHEETS

4. Tahun 1883
    - Orang Kayan yang mendiami kawasan Sungai Baram, menentang Kesultanan Brunei.
    - Charles Brooke (CB = Raja Putih Sarawak II) dapat Sungai Baram daripada Sultan Brunai dengan bayaran ufti sebanyak 4200 Dolar Sepanyol

5. Tahun 1885
    - Kawasan di Sungai Trusan diperolehi CB dengan bayaran 4500 Dolar Sepanyol diserahkan oleh Temenggung
    - Tindakan ini diambil untuk menyelesaikan masalah pembunuhan beberapa orang peniaga Sarawak oleh orang Murut di kawasan tersebut

6. Tahun 1890
    - Limbang diperolehi CB apabila penduduk Limbang bersetuju menyertai Sarawak
    - Bayaran 6000 Dolar Sepanyol diberi kepada Sultan Brunei

7. Tahun 1905
    - 12 januari 1905, Sarawak memperoleh hak ke atas Lawas yang sebelum ini dimiliki oleh SBUB namun masih mengekalkan sempadan Sarawak

LIVEWORKSHEETS